

Brussel, 8.11.2021
COM(2021) 684 final

**VERSLAG VAN DE COMMISSIE AAN HET EUROPEES PARLEMENT EN DE
RAAD**

Cosme

Programma voor het concurrentievermogen van ondernemingen en kmo's 2014–2020

Monitoringsverslag 2017

Inhoud

1.	Inleiding	2
2.	Activiteiten en resultaten 2017	2
2.1	Doelstelling A: toegang tot financiering	3
2.2	Doelstelling B: toegang tot markten	6
2.3	Doelstelling C: verbetering van de randvoorwaarden en het concurrentievermogen	7
2.4	Doelstelling D: bevordering van ondernemerschap en de ondernemerschapscultuur	9
3.	Ondersteunende maatregelen en administratieve uitgaven	10
4.	Bijdrage aan de doelstelling van integratie van de klimaatdimensie	10
5.	Conclusie	11
6.	BIJLAGE	13

1. Inleiding

Cosme is een EU-programma ter verbetering van het concurrentievermogen van ondernemingen, met name van kleine en middelgrote ondernemingen (kmo's). Het bouwt voort op het Programma voor ondernemerschap en innovatie (EIP) 2007-2013, dat is vastgesteld uit hoofde van het kaderprogramma voor concurrentievermogen en innovatie. Er wordt gestreefd naar optimale koppelingen met andere uitgavenprogramma's van de EU, met name de Europese structuur- en investeringsfondsen en Horizon 2020, met inbegrip van de innovatieactiviteiten die voorheen deel uitmaakten van het EIP.

Cosme voegt waarde toe door transnationale kwesties en markttekortkomingen aan te pakken op vier belangrijke gebieden¹:

1. verbetering van de **toegang tot financiering** voor kmo's in de vorm van eigen vermogen en schuld (ten minste 60 % van de totale begroting);
2. verbetering van de **toegang tot de markten** binnen en buiten de EU (21,5 %);
3. verbetering van de **randvoorwaarden** en het **concurrentievermogen** voor bedrijven, met inbegrip van kmo's (11 %);
4. **bevordering van ondernemerschap** (2,5 %).

Naast de 28² EU-lidstaten namen de volgende landen in 2017 deel aan Cosme: IJsland, Albanië, Bosnië en Herzegovina, Montenegro, Noord-Macedonië, Servië, Turkije, Armenië, Moldavië en Oekraïne.

De Commissie is verantwoordelijk voor de algehele uitvoering van Cosme. De eerste doelstelling wordt uitgevoerd met behulp van de financiële instrumenten die worden toevertrouwd aan het Europese investeringsfonds (EIF). De maatregelen onder doelstellingen 2, 3 en 4 worden grotendeels gedelegeerd aan het Europees Uitvoerend Agentschap Innovatieraad en mkb (EisMEA, voorheen Easme). Indirect beheer door internationale organisaties wordt voor bepaalde analytische en benchmarkingactiviteiten ook beoogd.

Dit verslag geeft een overzicht van de uitvoering van de Cosme-begroting in 2017, zoals voorgeschreven door de verordening. Gezien het meerjarige karakter van veel projecten is besloten de publicatie uit te stellen, zodat er uitgebreide resultaten en gegevens in het verslag kunnen worden opgenomen. Het verslag omvat ondersteunende maatregelen, administratieve uitgaven en activiteiten voor 2018, zoals aangegeven in de desbetreffende projectfiches³.

2. Activiteiten en resultaten 2017

De totale geplande begroting voor Cosme in de periode 2014-2020 (7 jaar) bedraagt 2,3 miljard EUR, inclusief administratieve kosten. Het is de bedoeling de financiële vastleggingen tot 2020 (het laatste

¹ Verordening (EU) nr. 1287/2013 van het Europees Parlement en de Raad van 11 december 2013 [EUR-Lex - 32013R1287 - NL - EUR-Lex \(europa.eu\)](#).

² EU-27 + het Verenigd Koninkrijk, waarbij het Verenigd Koninkrijk ten tijde van de uitvoering van het project deel uitmaakte van de Europese Unie.

³ [Programming, monitoring and evaluation \(Programmering, monitoring en evaluatie\) | Interne markt, Industrie, Ondernemerschap en Midden- en Kleinbedrijf \(europa.eu\)](#)

jaar van het programma) geleidelijk toe te laten nemen. Voor elk jaar wordt een werkprogramma met de bijbehorende steunmaatregelen vastgesteld.

De begroting voor Cosme wordt uitgevoerd via vier begrotingsonderdelen met kredieten die worden toegelicht in de financieringsbesluiten voor 2017⁴.

Nadat de bijdragen van derde landen, ongebruikte kredieten van de vorige programmeringsperiode en diverse overdrachten hierbij waren opgeteld, bedroeg de voor 2017 beschikbare begroting:

- a) begrotingsonderdeel 02 01 04 01 voor administratieve uitgaven: 3 164 426 EUR;
- b) begrotingsonderdeel 02 01 06 01 voor de werking van het Easme-agentschap: 9 235 235 EUR;
- c) begrotingsonderdeel 02 02 01 voor alle andere operationele uitgaven: 134 588 560 EUR;
- d) begrotingsonderdeel 02 02 02 voor operationele uitgaven m.b.t. toegang tot financiering: 258 782 633 EUR.

Het financieringsbesluit voor ondersteunende maatregelen⁵ voorziet in een bijdrage van 7 725 000 EUR, die is opgenomen in begrotingsonderdeel 02 02 01 van de algemene begroting van de EU voor 2017.

Gemiddeld werd 84 % van de activiteiten van Cosme (met uitzondering van toegang tot financiering) gedelegeerd aan het Easme⁶.

In totaal werd **98 % van de beschikbare 405 miljoen EUR vastgelegd**. Voor de betalingen bedroeg de uitvoeringsgraad gemiddeld 83 %.

2.1 Doelstelling A: toegang tot financiering

In de Cosme-verordening wordt aangegeven dat ten minste 60 % van de volledige begroting (1,4 miljard EUR) voor de periode 2014-2020 moet worden toegewezen aan financiële instrumenten.

In 2017 vormde toegang tot financiering 64 % van de financiële middelen van Cosme.

Er was 258 miljoen EUR beschikbaar voor de financiële instrumenten en begeleidende activiteiten, met inbegrip van deelname van de EVA en derde landen.

Er is 114,5 miljoen EUR vastgelegd voor de leninggarantiefaciliteit (LGF) en 124,4 miljoen EUR voor de vermogensfaciliteit voor groei (EFG).

In 2017 werd 0,7 miljoen EUR vastgelegd voor begeleidende activiteiten, waaronder een enquête onder kmo's over de toegang tot financiering (570 272,46 EUR), voorlichting aan kmo's over toegang tot EU-financiering (149 607,50 EUR) en workshops over de bankenunie en de kapitaalmarktenunie (15 000 EUR).

⁴ Financieringsbesluit en werkprogramma C(2016) 7033 en herzieningen C(2017) 1042 (integratie van het dakfondsinitiatief), C(2017) 4563 en C(2018) 4308.

⁵ Ondersteunende maatregelen C(2017) 583.

⁶ SEC(2013) 493 final.

Leninggarantiefaciliteit (deze informatie heeft betrekking op 2017 en 2018)

Eind 2018 waren 117 garantieovereenkomsten gesloten met 93 financiële intermediairs (23 nieuwe overeenkomsten gesloten in 2017, 24 in 2018) in 28 landen (24 EU-landen en 4 derde landen) voor een totaalbedrag van 1,2 miljard EUR, en had de LGF al ongeveer 22,8 miljard EUR verstrekt aan 414 739 kmo's in 27 landen. Voor de 117 transacties die tot eind 2018 zijn ondertekend, zal naar verwachting meer dan 36 miljard EUR ter beschikking worden gesteld van kmo's.

Tekstvak 1. Hoogtepunt van het LGF-project — Agrifarm (Griekenland)

Agrifarm (Griekenland): bedrijf gesteund met een LGF-lening van Cosme

Agrifarm werd opgericht in 2014 en heeft een innovatieve vorm van collaboratieve productie en normalisatie van natuurlijk geteelde landbouwproducten, voornamelijk peulvruchten en rijst, ingevoerd. De productie is gebaseerd op intelligent landbouwbeheer, met behoud van de natuurlijke hulpbronnen en zonder grootschalig gebruik van meststoffen en bestrijdingsmiddelen. Het bedrijf levert expertise aan landbouwers, koopt hun producten en exporteert ze naar het Verenigd Koninkrijk, de Verenigde Staten, Canada en Italië, waarbij het een sterke vertrouwens- en betrouwbaarheidsrelatie met producenten opbouwt in een vaak onstabiele markt.

Het bedrijf werkt nauw samen met academische instellingen en streeft ernaar de consument zo dicht mogelijk bij de bron te brengen, met volledige transparantie, respect voor het milieu en een sterke sociale impact. Alle verpakkingen zijn bijvoorbeeld op katoen gebaseerd, waardoor kunststof materialen worden vermeden.

Nu het bedrijf groeit, heeft de voorzitter, Dimitris, zelf een boer van de vierde generatie, financiering gezocht bij Eurobank, in de vorm van een door de EU gegarandeerde lening met steun van het EIF in het kader van de LGF van Cosme en het EFSI. *“Door de groeiende vraag moesten wij de aanvoer van grondstoffen veiligstellen en onze partnerschappen uitbreiden. We moesten onze capaciteit echt vergroten. Het was niet gemakkelijk om de financiering rond te krijgen en de steun die wij daarbij kregen, was van cruciaal belang.”*

Eigenvermogenfaciliteit voor groei (EFG) (deze informatie heeft betrekking op 2017 en 2018)

Aantal transacties: zeven ondertekend door het EIF (drie in 2017, vier in 2018), voornamelijk voor het oprichten van groei- en expansiefondsen, maar ook meerfasefondsen, waardoor eind 2018 een totaal van 15 transacties was bereikt (10 groei- en expansiefondsen, 4 meerfasefondsen die opereren met de in het kader van Horizon 2020 opgezette InnovFin-eigenvermogensfaciliteit voor startende ondernemingen).

Verwacht totaalbedrag aan investeringen voor in aanmerking komende eindontvangers: meer dan 771 miljoen EUR (eind 2018 hadden 38 in aanmerking komende eindontvangers in 12 landen

289 704 756 EUR ontvangen). In deze periode heeft het EFG ook bijgedragen aan het pan-Europese programma voor risicokapitaalfondsen (VentureEU), dat was opgezet om de knelpunten op het gebied van risicokapitaalfinanciering in de EU aan te pakken. De belangrijkste ontvanger was Axon Partners Group.

Tekstvak 2. Hoogtepunt van het EFG-project — Echolight

Succesverhaal: Echolight (investering ontvangen via de EFG van Cosme)

Hoewel de slopende gevolgen van osteoporose kunnen worden voorkomen door vroegtijdige opsporing, wordt deze aandoening vaak te weinig of te laat gediagnosticeerd.

Om iets aan dit probleem te doen, heeft het in de Italiaanse regio Apulië gevestigde medisch-technologisch bedrijf Echolight de REMS-techniek (Radiofrequency Echography Multi Spectrometry) ontwikkeld: een innovatieve, gepatenteerde oplossing om osteoporose in een vroeg stadium te diagnosticeren door middel van stralingsvrije echografie. Tijdens dit onderzoek kan in minder dan vijf minuten de botsterkte worden beoordeeld. Echolight biedt ook een betrouwbare, toegankelijke en kosteneffectieve oplossing voor niet-ioniserende controleonderzoeken.

In 2016 ging het bedrijf op zoek naar investeringen ter ondersteuning van de klinische validatie van deze innovatieve technologie en ook om te investeren in marketing en verlaging van de productiekosten. Panakés, een door het EIF gesteund durfkapitaalfonds dat gespecialiseerd is in medische bedrijven, investeerde in Echolight en hielp het bedrijf een aantal wetenschappers in dienst te nemen om klinische studies uit te voeren in 15 verschillende ziekenhuizen in Europa.

Begeleidende activiteiten (deze informatie heeft betrekking op 2017 en 2018)

Met de [SAFE-enquête](#) wordt informatie verzameld over de financiële situatie, de financieringsbehoeften, de toegang tot financiering en de verwachtingen van kmo's. De resultaten worden online gepubliceerd en kunnen worden gebruikt door de lidstaten, analisten, de academische wereld en anderen. In 2017 werden in totaal 17 532 bedrijven in 34 landen bevraagd en in 2018 17 848 bedrijven in 36 landen.

De Commissie is ook doorgegaan met het actualiseren en promoten van de website [Access2Finance](#), die kmo's informatie verstrekt over hoe zij toegang kunnen krijgen tot financiering uit 10 verschillende EU-programma's in 42 landen. De website hielp kmo's ook bij het zoeken naar financiële steun van de EU voor schone technologie en klimaat, in overeenstemming met de doelstellingen van Cosme inzake klimaatverandering. Het aantal keren dat de webpagina is bekeken, bedroeg 640 000 in 2017 en 631 000 in 2018.

Tot slot werd de in 2018 gehouden workshop over de bankenunie en de kapitaalmarktenunie als een succes beschouwd. Er werd aan deelgenomen door meer dan twintig deskundigen die hielpen bij het opstellen van een lijst van aanbevelingen.

2.2 Doelstelling B: toegang tot markten

In de Cosme-verordening wordt aangegeven dat 21,5 % van de volledige begroting moet worden besteed aan toegang tot markten.

In 2017 werd 71 miljoen EUR besteed aan de internationalisering van kmo's.

Enterprise Europe Network (EEN) *(deze informatie heeft betrekking op 2017 en 2018)*

Doelstelling: geïntegreerde bedrijfsondersteunende diensten bieden aan ondernemingen die willen innoveren, willen uitbreiden en de mogelijkheden op de eengemaakte markt en in derde landen willen onderzoeken. (Het EEN verleent diensten aan ongeveer 250 000 kmo's per jaar, waaronder gespecialiseerde adviesdiensten aan ongeveer 70 000 kmo's.)

Resultaten:

- netwerkpartnerdiensten hebben kmo-kanten uit alle netwerklanten geholpen meer dan 5 700 internationale partnerschapsovereenkomsten te sluiten met buitenlandse bedrijven;
- adviesdiensten van het netwerk hebben ongeveer 4 000 klanten geholpen hun concurrentievermogen en innovatie op Europees niveau te verbeteren;
- digitale diensten hebben 16,8 miljoen kmo's bereikt;
- betere kwaliteit, efficiëntie en relevantie van diensten voor Europese kmo's.

Volgende stappen: geboekte vooruitgang versterken; voorbereidingen treffen voor de volgende fase in het kader voor de periode na 2021.

Tekstvak 3. Hoogtepunt van het EEN-project

Kmo-kanten worden systematisch bevraagd over het effect van hun interactie met het netwerk in termen van verbetering van hun marktpositie, positief effect op de werkgelegenheid, verbetering van het concurrentievermogen door innovatie, kostenbesparingen en kwaliteitsverbeteringen.

In jaar 2 en 3:

- gaf 90 % van de klanten aan te verwachten dat hun **marktpositie** dankzij de steun van het netwerk **zou verbeteren**;
- was meer dan 50 % van mening dat de steun **hun concurrentievermogen zou verbeteren**;
- en dacht bijna 60 % dat het hen zou helpen **banen te behouden of te scheppen**.

Niet verrassend bleek uit de resultaten van het klanttevredenheidsonderzoek dat 88 % van de respondenten tevreden of zeer tevreden was over de netwerkdiensten, een stijging ten opzichte van de 86 % in de periode 2015-2016, terwijl 92 % de diensten aan anderen zou aanbevelen.

Andere activiteiten (deze informatie heeft betrekking op 2017 en 2018)

Meer dan 400 kmo's hebben via het **IPA4SME-project** al geprofiteerd van diensten in verband met IE-pre-diagnostiek en verbetering van de toegang tot octrooibeschermtng voor innovatieve kmo's in de EU. Een van die diensten is een gratis IE-pre-diagnose door een erkende IE-deskundige, die een op maat gemaakt rapport opstelt over de IE-bedrijfsstrategie en aanbevelingen doet over hoe deze activa efficiënt en veilig kunnen worden geëxploiteerd. Deze dienst is momenteel beschikbaar voor kmo's die ingeschreven staan in Oostenrijk, Denemarken, Frankrijk, Duitsland, Griekenland, Ierland, Italië, Letland, Nederland, Spanje en Zweden.

Ongeveer 90 % van de kmo's die van deze dienst gebruik hebben gemaakt, verklaarden dat het IE-pre-diagnoserapport een nuttig hulpmiddel is voor het bepalen en uitvoeren van hun strategie voor de bescherming en valorisatie van intellectuele eigendom, en meer dan 90 % verklaarden dat zij de dienst aan andere innoverende kmo's zouden aanbevelen.

Om de totstandbrenging van een innovatievriendelijk ondernemingsklimaat en het algemene concurrentievermogen van de Europese economie te ondersteunen, heeft het **InnoBroker-project** een bedrijfsmodel ontwikkeld voor de Innovation Procurement Broker (IPB), dat de inkoop van innovatieve goederen en diensten vergemakkelijkt door aanbestedende diensten, leveranciers van innovatie (met speciale aandacht voor kmo's en startende ondernemingen), investeerders en onderzoekers bij elkaar te brengen. Het IPB-bedrijfsmodel en de belangrijkste bevindingen van de proefprojecten zijn op 30 juli 2020 online gepresenteerd. De opname is te vinden op:

→ www.innobrokers.eu en

→ <https://innovation-procurement.org/innobrokers/>

2.3 Doelstelling C: verbetering van de randvoorwaarden en het concurrentievermogen

In de Cosme-verordening wordt aangegeven dat 11 % van de volledige begroting moet worden besteed aan het verbeteren van de randvoorwaarden en het concurrentievermogen.

In 2017 werd 33 miljoen EUR voor deze doelstelling uitgetrokken.

De gefinancierde maatregelen waren gericht op: a) versnelling van de invoering van big data; b) helpen bij het opzetten van digitale B2B-platforms in Europa; c) het opzetten van strategische clusterpartnerschappen voor investeringen in slimme specialisatie; d) bevordering van de internationalisering van clusters; e) verbetering van de samenwerking op het gebied van vaardigheden tussen belangrijke strategische economische sectoren in de EU; f) ondersteuning van de monitoring van digitale transformatie en sleuteltechnologieën; g) bevordering van de samenwerking tussen Europese ondernemingsregio's; en h) bevordering van het toerisme en de lokale en regionale ontwikkeling.

Clusters (deze informatie heeft betrekking op 2017 en 2018)

Om het industriële concurrentievermogen en de investeringen in de EU via transregionale samenwerking te stimuleren, steunt Cosme de **Europese strategische clusterpartnerschappen voor investeringen in slimme specialisatie (ESCP-S3)**. Deze partnerschappen vergemakkelijken clustersamenwerking op gebieden die verband houden met regionale strategieën voor slimme specialisatie en helpen de betrokkenheid van de industrie te vergroten via hun “platform voor slimme specialisatie ten behoeve van industriële modernisering”. Het ESCP-S3 beoogt de samenwerking tussen bedrijven, met name kmo’s, en hun interactie met technologiecentra aan te moedigen, zowel binnen het cluster als door de regio’s en sectoren heen, om hen te helpen gezamenlijke activiteiten en investeringsprojecten op te zetten die hen zullen helpen bij de modernisering en verbetering van hun ondernemingsklimaat.

Clusters Go International in de defensie- en veiligheidssector heeft de Europese defensie- en veiligheidsgerelateerde clusters en bedrijfsnetwerkorganisaties geholpen om a) de grensoverschrijdende samenwerking met industriële clusters buiten de defensie- en veiligheidssector te intensiveren; en b) gezamenlijke strategieën voor technologieën, producten en diensten voor tweërlei gebruik ten behoeve van niet-EU-landen te ontwikkelen en uit te voeren. Door de samenwerking tussen clusters en bedrijfsnetwerken te versterken en Europese strategische clusterpartnerschappen op Europees niveau meer gestalte te helpen geven, heeft deze maatregel Europese kmo’s, met name in de Europese defensie- en veiligheidssector, geholpen toegang te krijgen tot nieuwe mondiale waardeketens.

Toerisme

Er is een [studie](#) uitgevoerd om te analyseren in welke mate de Europese Structuur- en Investeringsfondsen in de periode 2012-2018 toeristische activiteiten hebben ondersteund. De conclusie luidde dat er bij de nationale en regionale autoriteiten nog steeds veel vraag is naar toerismegerelateerde projecten, en er werd een reeks aanbevelingen geformuleerd voor de volgende programmeringsperiode (2021-2027).

Een ander project – het initiatief “European Destinations of Excellence” (EDEN) – heeft campagnes ondersteund om het aantal bezoekers (zowel van binnen als buiten de EU) aan EDEN-bestemmingen te verhogen. Ook werd de aandacht gevestigd op duurzaam toerisme en meer verantwoorde manieren van reizen. De belangrijkste begunstigden van de 12 medegefinancierde projecten waren ministeries of nationale toeristische instanties, die subsidieovereenkomsten met een looptijd van 15 of 18 maanden hebben gesloten.

Versnelde invoering van big data en ondersteuning van de oprichting van digitale B2B-platforms in Europa

Deze [activiteit](#) heeft tot doel de invoering van big data te versnellen en de oprichting van B2B-platforms in Europa te ondersteunen. Het onderzoeksteam heeft twee technische proefprojecten ontwikkeld om de uitwisseling van gegevens te verbeteren, samen met een analyse van de regelgevende belemmeringen en de tekortkomingen van de markt, op basis waarvan beleidsaanbevelingen zijn ontwikkeld. De twee proefprojecten, één voor elke sector, werden gepresenteerd en besproken met deskundigen tijdens workshops die plaatsvonden tussen april 2019 en oktober 2020.

Voor de gezondheidssector is het proefproject voor een kwalitatief hoogstaande bewaarplaats voor diabetesgerelateerde gegevens een goed voorbeeld van architectuur die de eerlijke en

gelijkwaardige uitwisseling van gezondheidsgegevens uit verschillende bronnen en regio's mogelijk maakt. Voor de automobielsector biedt het proefproject een benadering van coöperatieve, verbonden en geautomatiseerde mobiliteit met de invoering van een "gedeelde serveroplossing".

Blauwdruk voor sectorale samenwerking inzake vaardigheden

Deze [blauwdruk](#) heeft kmo's uit tien EU-lidstaten die in de automobielsector actief zijn, geholpen om essentiële vaardigheden te behouden en nieuwe vaardigheden te verwerven, zodat zij hun concurrentievoordeel kunnen behouden en versterken. Het betrof het verzamelen en verspreiden van informatie over beste praktijken en bij- en herscholingsinitiatieven (met name voor kmo's).

Andere initiatieven hebben de ontwikkeling van vaardigheden en de aanwerving van personeel in de papierindustrie, de staal- en bouwsector, en de textiel-, kleding-, leder- en schoeiselsector gesteund, in overeenstemming met de EU-strategieën op deze gebieden.

Tekstvak 4. Hoogtepunt van het project "Blauwdruk voor sectorale samenwerking inzake vaardigheden: bouwnijverheid"

De publicatie "European vision on steel-related skills and supporting actions to solve the skills gap today and tomorrow in Europe" (Europese visie op staalgerelateerde vaardigheden en ondersteunende maatregelen om de vaardigheidskloof vandaag en morgen in Europa te dichten) (verkrijgbaar bij het Bureau voor publicaties van de EU) werd tijdens de slotconferentie van het project gepresenteerd. Zie: <https://youtu.be/FjfxGg98PsM>

2.4 Doelstelling D: bevordering van ondernemerschap en de ondernemerschapscultuur

In de Cosme-verordening wordt aangegeven dat 2,5 % van de volledige begroting moet worden besteed aan het bevorderen van ondernemerschap en de ondernemerschapscultuur.

In 2017 werd 11,7 miljoen EUR uitgetrokken voor deze doelstelling, waarvan 77 % bestemd was voor Erasmus voor jonge ondernemers.

Erasmus voor jonge ondernemers

Deze regeling stelt potentiële of pas gevestigde ondernemers in staat samen te werken met een ervaren ondernemer in een ander deelnemend Cosme-land. In de periode 2017-2018 vonden 32 projecten plaats (via 10 specifieke subsidieovereenkomsten en twee oproepen tot het indienen van voorstellen), waarbij tussen de 1 000 en 1 500 beginnende ondernemers werden gekoppeld aan meer ervaren ondernemers. De uitwisselingen werden door meer dan 90 % van de deelnemers als een succes beschouwd. Zie succesverhalen en getuigenissen op: www.erasmus-entrepreneurs.eu

Sociale economie

De Commissie heeft de activiteit "bevordering van sociale overwegingen in de procedures voor overheidsopdrachten voor ondernemingen in de sociale economie" gesteund, niet alleen om gelijke concurrentievoorwaarden te scheppen voor ondernemingen in de sociale economie, zodat zij effectief en eerlijk kunnen concurreren op de eengemaakte markt, maar ook om de politieke zichtbaarheid van het ecosysteem van de sociale economie te vergroten als cruciaal voor de werkgelegenheid en de sociale cohesie in heel Europa.

[“Buying for social impact – Good practice from around the EU”](#) (Kopen met het oog op sociale impact – goede praktijken uit de hele EU), dat verkrijgbaar is bij het Bureau voor publicaties van de EU, bevat 22 goede praktijken uit 12 EU-landen, waaronder goede praktijken voor aanbestedingsprocedures (13 voorbeelden) en voor beleidsinitiatieven en ondersteunende structuren (9 voorbeelden).

3. Ondersteunende maatregelen en administratieve uitgaven

Cosme-steunmaatregelen worden gefinancierd uit begrotingsonderdeel 02.0201. In 2017 werd 7,7 miljoen EUR uitgetrokken voor ondersteunende maatregelen.

Er werden conferenties en vergaderingen met belanghebbenden georganiseerd om de uitdagingen voor verschillende industriële sectoren te bespreken. Voor fase II van het project inzake de vervanging van potentieel zorgwekkende chemische stoffen zijn aanbevelingen gedaan die zijn opgenomen in “Een kmo-strategie voor een duurzaam en digitaal Europa” (10 maart 2020) en de analyse voor de EU-strategie voor veilige en duurzaam ontworpen chemische stoffen (Safe and sustainable-by-design in chemicals strategy for Sustainability — 14 oktober 2020).

De [Feasibility study on intellectual property pre-diagnostic](#) (gepubliceerd in de EU Bookshop), die de haalbaarheid van de ontwikkeling van een systeem voor pre-diagnose van intellectuele eigendom op Europees niveau bevestigde, was een andere belangrijke ondersteunende maatregel. De bevindingen zijn gebruikt voor de ontwikkeling van door Cosme en Horizon 2020 gefinancierde regelingen op het gebied van IE-pre-diagnostiek.

De “[Chemicals Legislation finder](#)” (EUCLEF) is een andere opmerkelijke activiteit. EUCLEF is in 2017 opgericht en biedt bedrijven in de EU, met name kmo's, toegang tot informatie over de regels die voor een bepaalde chemische stof gelden. In de eerste zeven maanden van haar bestaan is EUCLEF meer dan 30 000 keer geraadpleegd.

De administratieve uitgaven, die betrekking hadden op studies, vergaderingen van deskundigen en voorlichtings- en communicatieacties, vertegenwoordigden 3 % van de begroting in 2017. Dit betrof zowel de administratieve uitgaven van de Commissie (DG GROW) als die van het Easme voor een gezamenlijk bedrag van 12,3 miljoen EUR.

4. Bijdrage aan de doelstelling van integratie van de klimaatdimensie

De bijdragen van het Cosme-programma aan de doelstelling van integratie van de klimaatdimensie, die voor alle programma's van de Commissie geldt, bedraagt naar schatting 23,9 miljoen EUR, gelijk aan 6 % van de financiële toewijzing in 2017. Dit betreft de financiële instrumenten (8 miljoen EUR) en het EEN (15,9 miljoen EUR).

Voor verscheidene Cosme-initiatieven, waaronder de financieringsinstrumenten is het echter moeilijk de bijdrage aan integratie van de klimaatdimensie te volgen zonder een extra administratieve last op te leggen aan de financiële intermediairs en aan de deelnemende kmo's die de eindontvangers zijn. Hoewel het EEN geen formele klimaatgerelateerde resultaten oplevert, helpt het kmo's actief duurzamer te worden. Deskundigengroepen die zich richten op duurzaam bouwen, slimme energie, het milieu en de circulaire economie omvatten meer dan 200 EEN-medewerkers en veel EEN-prestaties (bv. partnerschapsovereenkomsten en resultaten van adviesdiensten) hebben betrekking op deze onderwerpen. Het is echter niet mogelijk de begroting voor de betrokken maatregelen voor de periode 2017-2018 te kwantificeren.

De circulaire economie was ook een van de hoofdthema's van de campagne die werd georganiseerd in het kader van het project "Creating the blueprint for sectoral cooperation on skills: showcasing careers in the TCLF sector" (de blauwdruk opstellen voor sectorale samenwerking op het gebied van vaardigheden: aandacht voor carrières in de TCLF-sector) en het hoofdthema van de meeste inzendingen van studenten en jonge professionals voor de wedstrijd "Beste productidee". Vanwege COVID-19 werden de wedstrijd en andere campagne-evenementen online gehouden, waardoor de milieu-impact werd beperkt (terwijl de zichtbaarheid en de deelname werden vergroot).

Bovendien draagt de oprichting van een Waarnemingscentrum voor nanomaterialen (EUON) bij tot de verantwoorde ontwikkeling en het verantwoorde gebruik van nanomaterialen, waarvan bekend is dat zij een sleutelrol spelen bij de technologische oplossingen om het effect van menselijke activiteiten op de klimaatverandering te beperken. (Zo worden nanomaterialen gebruikt in zonne- en windenergietoepassingen en bij het verminderen van het gewicht van voertuigen.)

5. Conclusie

De operationele begroting van het programma ter ondersteuning van de toegang tot financiering, de toegang tot markten, een gunstig ondernemingsklimaat, het concurrentievermogen en het ondernemerschap is voor 97,5 % uitgevoerd. Monitoring zorgde ervoor dat de begroting werd herverdeeld over de meest succesvolle en overtekende activiteiten, zoals projecten op de reservelijst en financiële instrumenten.

Toegang tot financiering bleef een kernactiviteit in 2017, goed voor 64 % van de beschikbare begroting. In het kader van de leninggarantiefaciliteit (LGF) zijn in 2017 23 nieuwe overeenkomsten gesloten (en 24 in 2018), voor een totaalbedrag van 1,2 miljard EUR. De marktvraag naar LGF-garanties en tegengaranties in het kader van Cosme blijft toenemen en de begroting 2019 zal naar verwachting stijgen, deels door een hernieuwde toewijzing van de EFG-begroting in het kader van Cosme en deels door een verhoging van de EFSI-toeslag. Startende ondernemingen en kleinere kmo's voor wie het moeilijk is om toegang te krijgen tot financiering omdat zij als een hoger risico worden beschouwd of niet over voldoende zekerheden beschikken, hebben in het bijzonder geprofiteerd van de verbeterde LGF⁷.

Het Enterprise Europe Network (EEN) speelde een essentiële rol in de periode 2017-2018: het ondersteunde meer dan 200 000 kmo's per jaar met intensieve diensten met een hoge toegevoegde waarde en bereikte 16,8 miljoen kmo's via zijn aanbod van digitale diensten. Ongeveer

⁷ 89 % van de gefinancierde kmo's heeft minder dan 10 werknemers en bijna 50 % zijn startende ondernemingen die minder dan 5 jaar actief zijn

3 000 personeelsleden van het netwerk verleenden elk jaar gespecialiseerde adviesdiensten en ongeveer 25 000 kmo's namen deel aan matchmaking-evenementen, wat resulteerde in ongeveer 2 500 internationale partnerschappen. In 2017 werden "opschaaladviseurs" van het EEN aangesteld om jonge innovatieve kmo's te helpen hun buitenlandse activiteiten te ontwikkelen. Het EEN bouwde verder op de goede resultaten van de eerste twee jaar Cosme-ondersteuning en verbeterde verder de kwaliteit, efficiëntie en relevantie van zijn diensten voor Europese kmo's.

Verscheidene clusteractiviteiten⁸ hebben bijgedragen tot de verbetering van de voorwaarden voor kmo's door de bevordering van de samenwerking bij gezamenlijke investeringsprojecten op diverse prioritaire gebieden, waaronder de toeristische sector. Andere initiatieven hielpen kmo's die in verschillende economische sectoren actief zijn, belangrijke vaardigheden te behouden en nieuwe te verwerven om hun concurrentievoordeel te behouden en te versterken.

Wat het stimuleren van ondernemerschap betreft, werd in de tussentijdse evaluatie van Erasmus voor jonge ondernemers, die in 2017 werd uitgevoerd, geconcludeerd dat het algemene concept van het programma een succes was⁹.

Het Cosme-programma ligt op schema om zijn doelstellingen tegen eind 2020 te bereiken. Sommige doelstellingen, zoals die in verband met het EEN¹⁰ en de kosten van zakendoen¹¹, zijn overtroffen en blijven verbeteren, en de Cosme-activiteiten blijven relevant voor het bevorderen van economische groei en het scheppen van werkgelegenheid, terwijl zij worden afgestemd op de evoluerende behoeften van kmo's.

⁸ Het Europees platform voor clustersamenwerking helpt clustersamenwerking op Europees en mondiaal niveau te vergemakkelijken en is een belangrijk EU-instrument om de internationalisering van kmo's te ondersteunen. Het "Cluster Go International"-initiatief, dat clusters en de deelnemende kmo's stimuleert om toegang te krijgen tot wereldwijde waardeketens en strategische partners te vinden, heeft in 2017 23 nieuwe EU-clusterpartnerschappen en meer dan 120 clusters in Europa helpen opzetten.

⁹ De deelnemers (in de periode 2014-2016) hebben tot dusver 241 nieuwe bedrijven opgericht en meer dan 1 000 nieuwe banen geschapen. Ook de mentor-ondernemers hebben van de regeling geprofiteerd: 58 % van de ervaren ondernemers zag hun omzet stijgen en 41 % zag de werkgelegenheid toenemen.

¹⁰ In 2017 werden bijvoorbeeld 7 500 partnerschapsovereenkomsten geraamd, terwijl er 8 245 werden gesloten.

¹¹ De tijd die nodig was om een bedrijf op te richten, bedroeg 3,1 dagen (2,7 dagen als rekening wordt gehouden met de digitale registratie), terwijl de doelstelling voor 2017 4 dagen was.

6. BIJLAGE

		Vastleggingen				Betalingen		
		alle financieringsbronnen				alle financieringsbronnen		
Begrotings onderdeel		Oorspronkelijke begroting	Uitgevoerde begroting	Uit- voering		Kredieten beschikbaar voor betalingen	Uitgevoerde betalingen	Uit- voering
				%				%
02 02 02	Toegang tot financiering	258 757 863	258 757 861	100 %		130 079 327	89 482 218	69 %
	gedelegeerd aan andere DG's (IT- ondersteuning)	24 770	24 760	100 %		11 114	11 114	100 %
	Totaal	258 782 633	258 782 621	100 %		130 090 441	89 493 332	69 %
02 02 01	Toegang tot markten, ondernemings- klimaat en ondernemer- schap							
	uitgevoerd door GROW	18 738 946	13 965 898	75 %		11 751 695	8 021 865	68 %
	gedelegeerd aan Easme	114 644 805	114 577 946	100 %		131 510 370	130 402 834	99 %
	gedelegeerd aan andere DG's	1 204 809	1 127 432	94 %		1 060 416	685 708	65 %
	waarvan naar 2018 worden overgedragen	40 926 356	38 000 030	93 %				
	Totaal	134 588 560	126 744 949	94 %		144 322 481	139 110 407	96 %
02 01 04 01	Administratieve begroting	3 164 426	2 451 878	77 %		3 164 426	587 387	19 %
02 01 06 01	Easme – administratieve (operationele) begroting	9 235 235	8 820 886	96 %		9 235 235	8 820 886	96 %
	Volledige begroting	405 770 854	396 800 334	98 %		286 812 583	238 012 011	83 %